

De leden van een VZW

Onderscheid tussen leden en toetredenen leden

“De statuten van een vereniging bepalen onder welke voorwaarden derden die een band hebben met de vereniging als toetredenen lid van de vereniging kunnen worden beschouwd. De rechten en plichten van de toetredenen leden worden uitsluitend door de statuten bepaald.”

Deze bepaling zorgt ervoor dat VZW's een onderscheid kunnen maken tussen leden met stemrecht in de algemene vergadering en toetredenen leden die enkel aangesloten zijn om te genieten van de activiteiten van de VZW, zonder dat ze stemrecht hebben in de algemene vergadering.

De effectieve leden

De term 'lid' of 'leden' in de wet slaat enkel op de effectieve leden van de VZW.

Het lidmaatschap van een vereniging is voorbehouden aan eenieder die in principe bekwaam is om overeenkomsten te sluiten. Dit betekent dus ook dat rechtspersonen kunnen toetreden als lid van de VZW. Dit geldt eveneens voor handelsvennootschappen die ook als rechtspersoon een afzonderlijk bestaan leiden.

De voorwaarden en formaliteiten waaronder men lid kan worden, moeten bepaald worden in de statuten. Het staat de VZW vrij om in de statuten vast te leggen welk orgaan de effectieve leden aanvaardt.

Het minimumaantal effectieve leden wordt bepaald op twee. Is dit aantal kleiner en is in de loop van het bestaan van de vereniging het aantal slechts op één teruggevallen, dan heeft iedere belanghebbende derde de mogelijkheid om de gerechtelijke ontbinding van de VZW te vorderen.

De VZW is verplicht een register van de leden bij te houden op de zetel van de vereniging. In dit register moeten minimaal de volgende vermeldingen worden aangebracht:

- ✓ de naam en voornaam van de leden;
- ✓ de woonplaats van de leden;
- ✓ ingeval de leden rechtspersonen zijn; de naam, de rechtsvorm en het adres van de zetel van de rechtspersoon;
- ✓ beslissingen betreffende de toetreding, uittreding of uitsluiting van de leden.

Dit register moet dienen als bewijs van het lidmaatschap. Indien een lid niet werd ingeschreven in dit register wegens vergetelheid, nalatigheid of zelfs opzettelijk, dan kan het lid zijn lidmaatschap bewijzen door middel van alle mogelijke wettelijke bewijsmiddelen. Het bestuursorgaan moet alle beslissingen over de toetreding, uittreding of uitsluiting van leden in dit register inschrijven binnen de acht dagen nadat het van de beslissing in kennis is gesteld.

De effectieve leden beschikken over de volheid van het lidmaatschap. Zij bezitten immers de rechten die hen én door de wet én door de statuten zijn toebedeeld. Als leden van het hoogste gezagsorgaan van de vereniging zijn zij het ook die het beleid van de vereniging bepalen.

Tenzij de statuten anders bepalen, heeft ieder lid op de algemene vergadering een gelijk stemrecht.

Aangezien een VZW een rechtspersoon is, zijn de leden t.o.v. derden niet persoonlijk aansprakelijk met hun eigen vermogen voor de verbintenissen die de vereniging is aangegaan. Nochtans moet hieraan

toegevoegd worden dat indien effectieve leden van de vereniging verbintenissen zijn aangegaan namens de vereniging vooraleer de vereniging rechtspersoonlijkheid genoot, zij hiervoor wel persoonlijk verantwoordelijk kunnen worden gesteld.

Hetzelfde principe geldt voor de personen die namens een rechtspersoon meegewerkt hebben aan een akte of website waarop de volgende gegevens niet zijn vermeld: de naam van de rechtspersoon, de rechtsvorm, de nauwkeurige aanduiding van de zetel van de vzw, het ondernemingsnummer, het woord 'rechtspersonenregister' of afgekort 'RPR', gevolgd door de vermelding van de rechtbank en de website van de rechtspersoon en in voorkomend geval of de rechtspersoon in vereffening is.

Ingevolg het wettelijke principe 'vrijheid van vereniging' staat het iedereen vrij om de vereniging te verlaten en bijgevolg kunnen de statuten niemand deze vrijheid ontzeggen. Elk lid van de vereniging is vrij uit te treden door zijn ontslag in te dienen bij het bestuursorgaan. Wel moeten de statuten de voorwaarden en formaliteiten bepalen waaraan een lid moet voldoen om de vereniging te verlaten. Er kan statutair ook bepaald worden dat een effectief lid ontslagnemend is wanneer hij niet meer aan de toetredingsvoorwaarden voldoet.

Een effectief lid dat zijn ontslag wil geven, kan dit enkel doen via het bestuursorgaan en kan zich niet rechtstreeks wenden tot de algemene vergadering.

De uitsluiting van een lid moet worden aangegeven in de oproeping. Het lid moet worden gehoord. De uitsluiting kan slechts door de algemene vergadering worden uitgesproken met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voorgeschreven voor een statutenwijziging. Het lid dat uitgesloten zal worden, moet worden uitgenodigd en kan in principe meestemmen over zijn eigen uitsluiting.

De algemene vergadering kan over de uitsluiting van een lid op geldige wijze beraadslagen en besluiten wanneer ten minste $2/3$ van de leden op deze algemene vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. Is deze laatste voorwaarde niet vervuld, dan is een tweede bijeenroeping nodig en de nieuwe vergadering beraadslaagt en besluit op geldige wijze, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. De tweede vergadering mag niet binnen de 15 dagen volgend op de eerste vergadering worden gehouden. De uitsluiting is alleen dan aangenomen wanneer zij twee derde van de uitgebrachte stemmen heeft verkregen, waarbij onthoudingen noch in de teller noch in de noemer worden meegerekend. De reden waarom een algemene vergadering een lid uitsluit, moet nooit en nergens gemotiveerd worden.

Het overlijden van een lid brengt van rechtswege een verlies van het lidmaatschap met zich mee. Het lidmaatschap kan niet overgaan op zijn erfgenamen. Indien door het overlijden van een lid het aantal effectieve leden daalt onder het wettelijk minimum van twee, heeft dit overlijden geen invloed op het voortbestaan van de vereniging. Weliswaar zal het overgebleven effectief lid of het bevoegde orgaan binnen een 'redelijke termijn' een of meerdere leden moeten aanvaarden teneinde opnieuw aan de wettelijke minimumvereisten te voldoen.

De toegetreden leden

Met toegetreden leden bedoelt men de personen die op één of andere wijze sympathiseren met de vereniging en hun steun betuigen of deelnemen aan de activiteiten van de VZW. Het zijn in praktijk de leden die tot de vereniging toetreden omdat zij er bv. de vereniging in hebben gevonden waar zij hun hobby kunnen uitoefenen omdat zij, zonder effectief deel te nemen aan de activiteiten, deze VZW financieel willen steunen.

De rechten en plichten van de toegetreden leden moeten nauwkeurig in de statuten van de VZW worden omschreven. Zeker te vermelden is dat de toegetreden leden geen stemrecht hebben op de algemene vergadering.

Het uitsluiten van toegetreden leden vereist geen procedure zoals dit nu voor de effectieve leden wordt bepaald. De uitsluiting van toegetreden leden kan gebeuren door het bevoegde orgaan en dit met een gewone meerderheid, zonder dat het lid wordt gehoord. Men kan vrij kiezen wie of welk orgaan een toegetreden lid kan uitsluiten.